

ข่าวสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 0-2141-7777 โทรสาร 0-2143-9525

www.constitutionalcourt.or.th

Facebook: www.facebook.com/constitutionalcourt.thai
E-mail: pr_constitutionalcourt@gmail.com

ข่าวที่ ๑๒ /๒๕๖๒

วันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญร่วมกับมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย จัดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "การละเมิดอำนาจศาล : แนวคิดและการปรับใช้" โดยมีนายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ ประธานแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในศาลปกครองสูงสุด และศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นวิทยากร และดำเนินรายการโดย ดร.ปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ห้องราชพฤกษ์บอลรูม ชั้น ๒ อาคารสปอร์ต คลับเฮ้าส์ สโมสรราชพฤกษ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งในการสัมมนาดังกล่าว มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร. บรรเจิด สิงคะเนติ ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลว่ามีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ (๑) หลักประกันความเป็นอิสระขององค์กรตุลาการ (๒) หลักความผูกพันตามกฎหมายขององค์กรตุลาการ (๓) หลักการคุ้มครองสิทธิโดยองค์กรตุลาการ และ (๔) หลักการห้ามจัดตั้งศาลพิเศษ ส่วนวัตถุประสงค์ที่มุ่งคุ้มครองมีอยู่ ๒ ประการ คือ (๑) ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการพิจารณาคดีของศาล และ (๒) เกียรติศักดิ์ของความเป็นองค์กรศาล ทั้งนี้ จุดมุ่งหมายสูงสุดของการบัญญัติให้มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลก็เพื่อคุ้มครองให้องค์กรตุลาการสามารถทำหน้าที่ในการอำนวยความยุติธรรมได้อย่างเป็นอิสระและมีประสิทธิภาพ โดยในกรณีของต่างประเทศ ได้มีการกำหนดความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญไว้หลายประเทศ อาทิ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ราชอาณาจักรสเปน สาธารณรัฐเกาหลี และสาธารณรัฐเช็ก โดยแต่ละประเทศมีการกำหนดองค์ประกอบที่มีอำนาจในการพิจารณาความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ขั้นตอนและวิธีการในการพิจารณาความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล และบทลงโทษที่แตกต่างกัน

ด้านนายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ ประธานแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นในศาลปกครองสูงสุด ได้อธิบายในกรณีของศาลปกครองว่าได้กำหนดความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของเจตนารมณ์ที่ต้องการให้การพิจารณาคดีของศาลเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรม และมีได้เป็นการมุ่งคุ้มครองตุลาการศาลปกครองแต่อย่างใด ทั้งนี้ ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลของศาลปกครองเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๗ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๘ และมีการกำหนดให้นำประมวลกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐ มาบังคับใช้โดยอนุโลมด้วย สำหรับมูลละเมิดกรณีของศาลปกครองนั้นอาจแบ่งเป็น ๒ กรณี คือ (๑) การละเมิดที่เกิดขึ้นภายในศาลหรือบริเวณศาล และ (๒) การละเมิดที่มีได้เกิดขึ้นในบริเวณศาล และโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลปกครองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๔ สามารถแบ่งได้เป็น ๓ กรณี คือ การตัดเดือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษร ด้วยหรือไม่ก็ได้ การไล่ออกจากบริเวณศาล และการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และได้ยกตัวอย่างของศาลปกครองสูงสุดที่มีคำสั่งลงโทษคดีละเมิดอำนาจ ศาล เนื่องจากถ้อยคำในอุทธรณ์มีลักษณะที่เป็นการเสียดสีการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งข้อความดังกล่าวทั้งหมดมิใช่การวิจารณ์การพิจารณาหรือการพิพากษาคดีของศาลปกครองโดยสุจริตด้วย วิธีการทางวิชาการ แต่เป็นการเสียดสีการปฏิบัติหน้าที่และกล่าวหาใส่ความให้ขาดความน่าเชื่อถือ เสื่อมเสีย ชื่อเสียงและถูกดูหมิ่นเกลียดชัง การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการประพฤติดนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาลอันเป็นการละเมิดอำนาจศาล ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งลงโทษจำคุกมีกำหนด ๑ เดือน แต่ให้รอการลงโทษจำคุกไว้ มีกำหนด ๓ ปี และปรับ ๕๐,๐๐๐ บาท และมีบางคดีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งลงโทษจำคุกโดยไม่รอการลงโทษก็มี

สำหรับการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญนั้น ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ ซึ่งบทลงโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๙ สามารถแบ่งได้เป็น ๓ กรณี คือ การตัดเดือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้ การไล่ออกจากบริเวณศาล และการลงโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การวิจารณ์คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยคดี สามารถกระทำได้ แต่ต้องกระทำโดยสุจริต และมีได้ใช้ถ้อยคำ หรือมีความหมายหยาบคาย เสียดสี หรืออาฆาตมาดร้าย หากกระทำโดยไม่สุจริต ใช้ถ้อยคำหรือมีความหมายหยาบคาย เสียดสี หรืออาฆาตมาดร้าย ผู้กระทำมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับศาลอื่น ก็จะทำให้เห็นว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องมีบทบัญญัติว่าด้วยความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลก็เนื่องจากผลผูกพันของคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญมีผลกระทบในวงกว้างที่มีได้จำกัดอยู่เฉพาะคู่ความในคดีแต่มีผลผูกพันองค์กรอื่นของรัฐด้วย ในขณะที่ผลผูกพันของคำตัดสินของศาลอื่นจะมีผลผูกพันเฉพาะคู่ความในคดีเท่านั้น ดังนั้นเจตนารมณ์ในการกำหนดบทบัญญัติดังกล่าวก็เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอิสระในการวินิจฉัยคดี ไม่ถูกข่มขู่คุกคามให้เกรงกลัว สามารถอำนวยความยุติธรรมอันจะนำไปสู่ความมั่นคงของระบบกฎหมายและการคุ้มครองหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ
